

ویژه
نامہ
۲

ہفتمین
جشنوارہ
بین المللی
نمایش
عروسکی
تہران

۲۴-۳۱ شهریور ۷۷

TEHRAN, SEPTEMBER 15-22, 98

THE 7TH INTERNATIONAL PUPPET THEATRE FESTIVAL

پیام آقای حسین سلیمی - دبیر هفتمین جشنواره بین‌المللی

نمایش عروسکی تهران

بسم... الرحمن الرحیم

هنر نمایش، تجلی تلاش انسانهای خلاق و متفکر و عاشق است برای بیان احساس و اندیشه خویش؛ احساس و اندیشه‌ای که نه فقط دردها و شادیهای افراد بشر که هر آنچه در درون جامعه است را به کمک عقل و قلب انسان بیان می‌کند و افق‌هایی جدید فراروی آدمی می‌گشاید. نمایش عروسکی در این تلاش مقدس، علاوه بر آنچه در اختیار هنرمندان تئاتر است، دست ساخته‌هایی را به کار می‌گیرد که هر یک جهانی از معنی را در خود جای داده و نمادی از فرهنگها هستند.

هنرمندان نمایش عروسکی همان انسانهای متفکر و عاشقی هستند که به مدد هنریگانه خویش و با بهره‌گیری یکی از زیباترین انواع نمایش، آغوش به سوی تماشاگران گوناگون گشوده‌اند تا شاید گوهر تفاهم و همدلی دست یابند.

هفتمین جشنواره بین‌المللی نمایشهای عروسکی تهران، که گسترده‌ترین جشنواره بین‌المللی نمایشی پس از پیروزی انقلاب اسلامی است، با هدف رونق و گسترش نمایش عروسکی و ایجاد تفاهم و رابطه هر چه نزدیکتر میان فرهنگهای مختلف، پذیرای هنرمندان عروسکی هجده کشور جهان در کنار بیش از هزار نفر از هنرمندان جوان ایرانی است. در کنار این میهمانان ارجمند، دهها هزار تماشاگر و علاقه‌مند نمایش عروسکی نیز حضور دارند که حضور تمامی آنان را گرامی می‌داریم و دستان پر مهر و توانای همگی را می‌فشاریم. امیدواریم که هفتمین جشنواره، راه جدیدی را برای شکوفایی نمایش عروسکی در ایران بگشاید و زمینه‌ساز روابط عمیق و ناگسستنی با هنرمندان و اندیشمندان کشورهای خارجی شرکت‌کننده در جشنواره باشد.

در تئاتر اصل تعلق به "زمین" است، نه "سرزمین"

گفت و گوی تمدن‌ها و نمایش عروسکی

۳۱-۲۵ شهریور تالار اجتماعات موزه هنرهای معاصر
همایون علی آبادی

ویژه نامه هفتمین

جشنواره بین‌المللی

نمایش عروسکی تهران

۲۴ تا ۳۱ شهریور ۱۳۷۷

نخستین جلسه سمینار هفتمین جشنواره بین‌المللی عروسکی تهران با عنوان "گفت و گوی" تمدن‌ها و نمایش عروسکی با پیام آقای حسین سلیمی دبیر جشنواره و رئیس مرکز هنرهای نمایشی در سالن اجتماعات موزه هنرهای معاصر برگزار شد. در این جلسه که با حضور تمامی میهمانان خارجی، علاقه‌مندان و هنرمندان ایرانی شرکت کننده در جشنواره، آغاز به کار کرد؛ ابتدا حسین سلیمی -دبیر جشنواره- ضمن گرامیداشت حضور و مقدم میهمانان و حاضران گفت: "سال‌های پایان قرن بیستم سال‌هایی است که در آن اندیشه و فرهنگ مقامی بی‌سابقه یافته است. امروز قرن نظامی‌گری و سوداگری اقتصادی پایان یافته و به زودی قرن فرهنگ و اندیشه آغاز خواهد شد. وی افزود: "هنرمندان هم‌چون وجدان بشریت بیانگر آرزوهایند. همان‌اند که عشق و دوستی و مفاهیم را جانشین دشمنی و تقابل خواهند کرد. از این رو است که ما معتقدیم هنرمندان پیشگامان گفت و گوی تفاهم‌آمیز میان فرهنگ‌ها و تمدن‌های گوناگون خواهند بود.

دومین سخنران این جلسه بهروز غریب‌پور - قائم مقام دبیر هفتمین جشنواره - بود. وی پس از مقدمه‌ای زیبا و شاعرانه در وصف دنیای نمایش‌های عروسکی گفت: این دنیای عجیب و شگفت و متنوع - گاه عمیق و گاه سطحی - این دنیای لبریز از جادوگران بزرگ و کوچک، خانواده‌ای با صندوق‌های پر از اسرار و شگفتی‌اند و جشنواره کلید گشایش این صندوق‌ها. آنگاه پیام خانم سیریا پاسیوری "رئیس یونیمما و پیام آقای "ژاک فیلیکس" دبیر کل یونیمما قرائت شد. سپس نوبت به آقای "ددی پودمانجی" نایب رئیس یونیمما رسید. وی گفت: "در آینده‌ای نه چندان دور قرن بیست و یکم و هزاره سوم شروع می‌شود. سؤال این است که جایگاه هنرمندان دقیقاً کجاست؟ صحبت کردن و عقاید را در تضارب و تعاطی و مناظره باز گفتن از شگردهای این قرن است. و این کمکی است به اندیشیدن و مفاهیم و تفکر و تحمل یکدیگر. به نظر من فرهنگ و سنت هیچ‌گاه "ایستا نیست و این دو همواره در تکامل و حرکت‌اند. با همدلی می‌توانیم فهم غنی‌تری از یکدیگر کسب کنیم."

- ❁ ۱ در تئاتر اصل تعلق به "زمین" است
- ❁ ۲ قورباغه خیالباف
- ❁ ۳ اخبار تازه
- ❁ ۴ در حاشیه جشنواره
- ❁ ۵ گفتگو با اردشیر کشاورزی
- ❁ ۷ گزارش سومین فستیوال
- ❁ ۹ خیمه شب بازی بارگاه سلیم خان
- ❁ ۱۰ کی می‌تونه با دیو بجنگه
- ❁ ۱۱ "تیل تیل" و "این چی بود"
- ❁ ۱۲ گنجشک اشی مشی
- ❁ ۱۳ فانوس خیال
- ❁ ۱۴ تئاتر عروسکی آبی ویتنام
- ❁ ۱۶ مرکز عروسکی PIF زاگرب
- ❁ ۱۷ موزه عروسکی ابرانسوف
- ❁ ۲۰ عروسک‌ها و گفتگوی تمدن‌ها
- ❁ ۲۱ گفتگو با روبن بابائیان
- ❁ ۲۳ بخش انگلیسی

سردبیر: لاله تقیان

مدیر داخلی: صمد چینی‌فروشان

مدیر فنی و هنری: محمد وجدانی

صفحه‌آرایی: شهناز یوسفی

عکس: حجت ترصدی، اختر تاجیک

حروفچینی: امیر شهیدی

لیتوگرافی: پیام‌مهر

گرمای چهار سو با قورباغه خیالباف

محمدحسین ناصر بخت

با توجه به مضمون انسانی آن می‌توانند طیف گسترده‌ای از کودک تا بزرگسال را تشکیل دهند. تغییر صداهای عروسک‌گردان، که به جای تمامی نقش‌های نمایشی سخن می‌گوید و خود نیز گاهی با عروسکها وارد مباحثه می‌شود، بی‌هیچ لطمه‌ای بر قدرت و برد صدای او انجام می‌گیرد. آوازهای شاد، ضرب آهنگ مناسب و حرکات جذاب عروسکهای ساده و

عروسک‌گردان پر تحرک، فضایی گرم را به وجود می‌آورند که حتی تماشاگر ناآشنا با زبان را نیز به عکس‌العمل وامی‌دارد. و از همه مهمتر طراحی صحنه نمایش است که با الهام از طراحی کتابهای برجسته کودکان، فضاهای گوناگون صحنه‌های متفاوت نمایش را در قالب کتاب بزرگ قصه‌ای، که هر برگ آن آرایش صحنه لازم برای قسمتی از ماجرا را ارائه می‌نماید، به

تصویر می‌کشد.

نمایش والتینو نمایشی است که به علت ویژگی‌های فوق‌الذکر امکان اجرا در کوچکترین مکان‌های نمایشی را دارا می‌باشد و همین رعایت ایجاز و خلاصه‌گویی در تمامی جنبه‌ها است که بد نیست مورد توجه هنرمندان ایرانی قرار گیرد.

عروسک‌گردان مغموم، قصه‌ای را می‌آغازد. والتینو قورباغه خیالباف که علی‌رغم نصایح آشنایان سخت فریفته شاهزاده خانم گشته است سفری را برای رسیدن به معشوق آغاز می‌کند. او در راه با جوجه‌ای آشنا می‌شود و خود را با عنوان شاهزاده به او معرفی می‌کند، جوجه در طول سفر، بزرگ می‌شود و به لک‌لکی، که هراس والتینو را برمی‌انگیزد، بدل می‌گردد. اما لک‌لک که به والتینو

علاقتمند شده او را برای رسیدن به شاهزاده خانم یاری می‌کند. لیکن شاهزاده خانم، والتینو را نمی‌پذیرد و او که از برخورد با واقعیت سرخورده شده است دوباره با یاری لک‌لک به سوی خانه بازمی‌گردد در حالیکه اینبار لک‌لک مهربان، شاهزاده خانم رویاهای اوست. عروسک‌گردان با یاد شاهزاده خانم خیال خویش، نمایش را به پایان

می‌برد. چنانکه از قصه نمایش پیداست «والتینو» دارای مضمونی لطیف و عاطفی است که با عروسک‌گردانی یک نمایشگر جوان و مسلط بر بیان و حرکات و زبان انگلیسی اجرا می‌شود. متن دارای زبانی ساده، بدون زیاده‌گویی و قابل فهم برای مخاطبین نمایش، که

قابل توجه اعضای یونیمما - مبارک

روابط عمومی هفتمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران اعلام کرد: اعضای یونیمما - مبارک (کانون نمایشگران عروسکی) می‌توانند با ارائه کارت عضویت یونیمما به گیشه‌های فروش، حداکثر یک ساعت پیش از اجرای نمایش‌ها و دریافت شماره صندلی، به طور رایگان از نمایش‌های شرکت‌کننده در هفتمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران دیدن نمایند.

تغییر در برنامه‌ها

به گزارش روابط عمومی هفتمین جشنواره نمایش عروسکی تهران، نمایش پرپرک که قرار بود در اولین روز جشنواره در فرهنگسرای اشراق به روی صحنه برود به دلیل آماده نبودن گروه به تعویق افتاد. این نمایش روز ۷۷/۶/۲۵ در تالار مبارک فرهنگسرای بهمن به روی صحنه رفت.

همچنین به گزارش واحد فوق در دومین روز جشنواره، نمایش «راهیان» از ایران با نمایش «در ازای بدی خوبی کردن» از ترکمنستان جابجا شد و نمایش «شیر و موش» مجدداً در مجتمع گلستان به جای گروه اسپانیا به اجرای برنامه پرداخت. در همین روز در خانه فرهنگ گلها نمایش «گرگ فروشنده» جایگزین «ماهی قرمز کوچولو» شد.

و نیز در روز پنجشنبه ۷۷/۶/۲۶ به علت عدم حضور گروه اسپانیا در جشنواره، نمایش «سیاه پرک» به صحنه رفت.

نگاهی به نمایش خیابانی «زندگی»

مهیار رشیدیان

زندگی شاید خیابان درازی است که هر روز زنی با زنبیلی از آن می‌گذرد «زندگی» کشمکش خانواده دخترداری را بیان می‌کند.

- این چه وضعیه؟! دختر چرا آوردی!!! «زندگی» دغدغه‌های خانواده‌ای حساس را به بازی می‌گیرد که به خاطر تولد دختری داد و هوارشان به خیابان کشیده می‌شود و نمایشگری که اینها را در کالبد عروسکی می‌ریزد.

«زندگی» پرداخت ضعیفی داشت و این شاید به خاطر زمان کم اجرا بود که جایی را برای کار بیشتر نمی‌گذارد. ولی قهقهه خنده کودکانی که دور نمایشگران را گرفته بودند قوت قلبی بود.

عروسکهای آبی تشنه‌اند و تماشاگران منتظر

امیر شهیدی

«نمایش عروسکی آبی» ویتنام با تأخیر اجرا شد. زیرا استخر آب ویتنامی‌ها پیش از اجرای نمایش سوراخ شد!!!

عاقبت با دخالت و کمک مأموران آتش نشانی و پنج تانکر آبی که به همراه آورده بودند، «نمایش عروسکی آبی» که تجربه جدیدی در اجرای نمایش‌های عروسکی است اجرا شد.

در حاشیه جشنواره

امیر منصور امیراحمدی

دوست دارم و می‌خواهم با من باشد."

*****

با عروسکهای گرجی در افتتاحیه

- از اینکه افتتاحیه در فضای باز اجرا می‌شود چه احساسی دارید؟
- حالت جشن را تقویت می‌کند و روح زنده بودن جشنواره را قوی‌تر می‌کند.
- آیا شاهد اینگونه مراسم (در فضای باز) در نقاط دیگر هم جهان بوده‌اید؟
- بله، دو سال پیش در شهر راسکوف، چنین افتتاحیه‌ای بود. گروه‌های نمایشی به شکل کارناوال از خیابان به سمت سالن نمایش می‌رفتند.
- شما چه نمایش‌هایی را برای جشنواره آماده کرده‌اید؟
- دو نمایشنامه را آماده کار کرده‌ایم. یکی به نام جوجه طلایی و دیگری از داستانهای ملی گرجی راجع به یک چوپان است.

در افتتاحیه هنگامه‌ای بود که همه را غافلگیر کرد. حتی علی، کودک آدامس فروش سمج را. او آنچنان از تماشای عروسک‌هایی که عمری در حسرت آنان بوده است، لذت می‌برد که دیگر به فکر فروش آدامس‌هایش نبود دیدم که چگونه با تردید جعبه آدامس را به طرف عروسک می‌برد تا به او که اینقدر مسحورش کرده بود هدیه‌ای داده باشد. علی دیگر آدامس نمی‌فروخت او غرق حضور و هیاهوی عروسکها، موسیقی و اتفاق عجیبی بود که ناخواسته و بی‌آنکه کسی او را از پیش در جریان گذاشته باشد با آن روبرو شده بود.

در گوشه‌ای دیگر مبارک به سراغ پانچ و جودی رفت تا با آنها خیر مقدم بگوید آن هم با لودگیهای خاص خود، و باز هم شگفت اینکه پانچ و جودی این عروسکهای به اصطلاح بیگانه (انگلیسی) زبان او را درک می‌کنند. آنها با مبارک خوش و بش می‌کنند، می‌رقصند، شوخی می‌کنند. و به شوخی‌های مبارک پاسخ می‌گویند.

و ناگهان دختر بچه‌ای مبارک را از چنگ عروسک‌گردان می‌رباید و همه سر به دنبال او می‌گذارند. مبارک با فریاد کمک کمک توجه همه را به این اتفاق عجیب جلب می‌کند. و چه دشوار است جدایی دختر بچه از مبارک: "او را

گفتگو با اردشیر کشاورزی

مردی که راز عروسکها را می‌داند

فوزیه رجبی

که برای اولین بار کار عروسکی را به صورت حرفه‌ای در ایران آغاز کند که این امر در دانشکده هنرهای دراماتیک سابق انجام گرفت. بنده تا سال ۵۴ به عنوان دستیار آقای اسکار باتک با ایشان همکاری داشتم. از همان زمان من به کار عروسکی علاقه‌مند شدم. من لیسانس زبان انگلیسی هستم و برای مترجمی و دستکاری ایشان انتخاب شده بودم. در طی مدت ۴ سال همکاری‌ام درس‌های زیادی از ایشان آموختم و قرار بر این شد که برای تدریس این درس من جایگزین ایشان شوم. به دلیل علاقه به کار اجرایی این مسئولیت را پذیرفتم. به همین دلیل از آن دانشکده به کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان رفتم و برای اولین بار در ایران با همکاری افرادی چون مرحوم صمیمی مفخم شروع به کار نمایش عروسکی به صورت حرفه‌ای کردیم. بدین صورت که یک کارگاه حرفه‌ای درست کردیم و یک عده را هم

□ آقای کشاورزی برای آشنایی بیشتر با شما لطفاً از سوابق هنری خودتان بگویید.
□ در سال ۵۱ از یک استاد بسیار خوب عروسکی اهل چکسلواکی دعوت به عمل آمد

روی صحنه رفت به نام «حادثه در شهر عروسکها».

امسال خوشبختانه به دعوت آقای سلیمی که مایل بودند کارهای خوب به صحنه بیاید من طرح علی‌بابا را پیشنهاد کردم که با آن موافقت شد و ما با خوشحالی فوق‌العاده شروع به کار کردیم اما همانطور که می‌دانید قرار شد امسال جشنواره برای جوانان باشد و حرفه‌ای‌ها کاری ارائه نکنند.

□ ارزیابی شما در مورد جوان شدن جشنواره چیست؟

□ می‌توانست اسم جشنواره، جشنواره جوان باشد و در مقابل کارهایی هم که از خارج دعوت می‌شد گروههای دانشجویی و جوان باشند نه حرفه‌ای‌ها. و کل جشنواره یک جشنواره جوان می‌شد. ولی با این شرکت گروههای خارجی در ایران برای بچه‌ها ثمربخش خواهد بود. چون بچه‌های ما نمایش‌های خوب نمی‌بینند و آمدن این گروهها فرصتی است برای دیدن و تجربه کردن.

□ آقای کشاورز اهداف جشنواره بین‌المللی عروسکی را در این هفت دوره چگونه بررسی می‌کنید؟

□ اگر این جشنواره خوب مطرح شود می‌تواند یکی از جشنواره‌های بزرگ دنیا باشد امسال خوشبختانه با آمدن آقای غریب‌پور که خودشان با تجربه هستند مشکلات تا حدودی رفع شده است. ایشان شورایی تشکیل دادند که من هم جزو آن شورا بودم و کارهای خوب و قابل عرضه به جشنواره را انتخاب کردیم و به همین دلیل گروههای خارجی امسال از بهترین‌ها هستند که تا به امسال جای‌شان در جشنواره خالی بوده است.

استخدام کردیم. و برای جوانان علاقه‌مند یک دوره آموزش ۶ ماهه برگزار کردیم. که اینها بعد به صورت مربی به شهرستانها می‌رفتند و در مراکز کانون به بچه‌ها و نوجوانانی که علاقه‌مند بودند به صورت رایگان آموزش می‌دادند. و در کنار آن گروههای آماتوری در کتابخانه‌های کانون تشکیل می‌دادند. به این ترتیب فعالیت بسیار گسترده‌ای در زمینه کار تئاتر عروسکی شروع شد.

همچنین برای اولین بار جشنواره عروسکی در ایران را برگزار کردم با شرکت گروه‌هایی از کشورهای لهستان، چکسلواکی، فرانسه، امریکا و... این اولین جشنواره‌ای بود که در ایران، قبل از انقلاب برگزار شد و قرار بود که ادامه پیدا کند که من به خارج از کشور رفتم و بعد از دوسه سال که برگشتم انقلاب شده بود.

در مدتی که خارج از کشور بودم با کارگردانهای معروف فرانسوی و چکسلواکی کار می‌کردم، هم بازیگری و هم دستیار کارگردان بودم، که چیزهای بسیاری یاد گرفتم. و کلاسهای مختلفی در رشته‌های انیمیشن، عروسک‌سازی، ماسک را گذارندم بهر حال تمام عروسک‌سازی، ماسک را گذارندم به هر حال تمام این تجربیات را با خودم به همراه آورده بودم. بعد از انقلاب کارم را با لوبیای سحرآمیز شروع کردم که کار بسیار موفقی بود. بعد کرم شب‌تاب و سریال هادی هدا و چند سریال ۵۲ قسمتی دیگر از جمله سنجاب آشپز، بزبزقندی و ... را کار کردم و حدود ۳۰۷ برنامه نیم ساعته برای تلویزیون کار کردم. بیشتر فعالیت من بعد از انقلاب در تلویزیون بوده و به صورت سریال‌های عروسکی.

□ آقای کشاورز شما در دوره‌های قبل چه فعالیتی در جشنواره داشته‌اید؟

□ در اولین جشنواره کاری از هنرجویان من به

درباره شش فستیوال بین‌المللی نمایش عروسکی تهران

سیدوحید ترحمی مقدم

□ سومین فستیوال

سومین فستیوال بین‌المللی نمایش عروسکی تهران، شامل دو بخش اجرایی (نمایش عروسکی ایرانی و خارجی) و سمینار از تاریخ ۲۱ الی ۲۶ شهریور ماه ۱۳۷۰ در تهران برگزار گردید.

سومین فستیوال نیز همچون دو دوره گذشته، با هدف گسترش نمایش عروسکی، پویایی استعدادهای هنرمندان میهمان، نشان دادن قابلیت و توانایی پویندگان در عرصه نمایش عروسکی برگزار گردید. و بار دیگر فرصتی را به وجود آورد تا در طول اجراها، هنرمندان مشتاق جوان، تازه‌ترین پدیده‌های اجرایی، در سبک‌های مختلف را به نظاره بنشینند و بازی عروسک‌ها در انواع و اشکال گوناگون را تجربه نمایند. تا آنجا که بتوانند در آینده فرهنگ و هنر ایرانی را در قالب این هنر نمایشی، در فستیوال‌های بین‌المللی عرضه نموده، ارزش‌های ماندگار فرهنگ ایرانی را به جهانیان شناسانند.

سالنهای اصلی، چهارسو، شماره ۲ قشقایی، در مجموعه تئاتر شهر و تالارهای سنگلج، هنر و فرهنگسرای بهمن محل برگزاری سومین

فستیوال بین‌المللی تهران بود. در مجموع ۵۰ گروه نمایشی از کشورهای مختلف متقاضی شرکت در سومین بین‌المللی تهران بودند. که پس از بررسی اولیه ۲۷ نمایش برگزیده شد که در نهایت ۶ گروه به شرح ذیل به فستیوال دعوت شدند:

”هدهد و شاهزاده“ از کشور سوئیس کارگردان:

سرجیو دیوتی

”علاءالدین و چراغ جادو“ از کشور پاکستان

کارگردان: سعدان میرزا

”تخیلات گوناگون“ از کشور ژاپن - کارگردان:

جوجی مودی

”آرماسینگ راتورا“ از کشور هندوستان

کارگردان: سپاگان راس بهات

”افسانه‌ای درباره یک اژدهای خوب“ از کشور

لهستان - کارگردان: آندره‌لی لایتیک

”آقای زرد“ از اسپانیا - کارگردان - زوتراب و

مرسرکاریون

در بخش نمایش‌های ایرانی از میان ۳۳

طرح و ۱۲ متن نمایش عروسکی، ۱۵ نمایش در

بخش‌های مختلف به شرح ذیل به سومین

فستیوال راه یافتند.

ویتنام
- هوانگ کیم‌دونگ (ویتنام) هنر نمایش عروسکی سنتی ویتنام
- هارتموت تاف (آلمان) نمایش عروسکی جدید
- بهروز غریب‌پور (میزانسن در تئاتر عروسکی)
- قطب‌الدین صادقی (نمایش عروسکی سایه)

علی منتظری رئیس مرکز هنرهای نمایشی وقت، سمت دبیر فستیوال را عهده‌دار بود. کمیته انتخاب سومین فستیوال نیز متشکل از آقایان
۱- جواد ذوالفقاری ۲- مسلم قاسمی ۳- ابوالقاسم کاخی ۴- ایرج طهماسب ۵- مجید سرسنگی بود.

در روز ۲۶ شهریور در حضور معاونت امور هنری (مهندس ابوالقاسم خوشرو) مراسم اختتامیه در محل سالن اصلی تئاتر شهر برگزار گردید.

دیپلم افتخار، لوح تقدیر، پلاک سفید ویژه فستیوال - کیف مخصوص فستیوال به همراه جعبه خاتم مبارک جوایزی بود که ضمن تقدیر و تشکر از گروه‌های شرکت‌کننده، تقدیم میهمانان خارجی و داخلی گردید.

○ ویژگیهای سومین فستیوال:

۱- افتتاح فرهنگسرای بهمن در روز ۲۰ شهریور ماه و با اجرای نمایشنامه بابا بزرگ و ترب در حضور وزیر محترم کشور - نمایندگان مجلس شورای اسلامی - شهردار تهران - سرپرست مرکز هنرهای نمایشی، به یمن برگزاری سومین فستیوال.
۲- بازدید میهمانان از موزه هنرهای معاصر تهران - دانشکده هنرهای زیبا - کارگاه نمایش و نمایشگاه کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، موزه هنرهای نمایشی جهان.

بخش اصلی: «داستان لطیف» ایرج طهماسب - (سوغ یحیی)، حمیدرضا اردلان - (شیرین تراز پرواز)، قدمعلی سرامی - (لوله در میان اتاق) ماندانا کریمی - (هفت خوان رستم) هما جدیکار - (یکی بود یکی نبود) مجید سرسنگی - (اصحاب سبت) مهدی لطفی - و در بخش جنبی نمایشنامه (بزن یک - دو) فریبا چوپان‌نژاد - (حسن کچل) - علی‌اکبر حلیمی و پنج نمایش از شهرستانها: نمایش (جی جی بی جی) مهدی فقیه - (تکم) فرهاد زندی - (عروسک شکار) حسن پور عیدیان - نمایش خیمه‌شب‌بازی (بارگاه سلیم‌خان) استاد احمد خمسه‌ای - (فرخ خان) استاد اصغر احمدی - (بابا بزرگ و ترب) بهروز غریب‌پور

در بخش سمینار، که به منظور آگاهی از آخرین تحولات نمایش عروسکی در جهان، توسط میهمانان داخلی و خارجی، همه روزه در طول برگزاری فستیوال در تالار محراب انجام شد، سخنرانانی از کشورهای فرانسه، ایتالیا، یوگسلاوی - آلمان، ایرلند و انگلستان، هندوستان و ایران به شرح ذیل به ایراد سخن پرداخته، پاسخگوی سؤالات دانشجویان و شرکت‌کنندگان در سمینار بودند.

- اسپونکا اشمیتس (یوگسلاوی)، تحت عنوان نمایش عروسکی در یوگسلاوی

- جان مک کورمیک (انگلستان) تبادلات نمایش عروسکی شرق و غرب

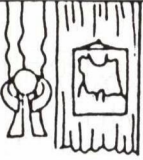
- سرجیو دیوتی (ایتالیا) افسانه، نمایش عروسکس سنتی و تماشاگران کودک در ایتالیا
- ژراراستور (فرانسه) نمایش عروسکی در تئاتر معاصر فرانسه

- ژاک پامپانو (فرانسه) سنت‌های نمایش عروسکی شرقی

- مهر کنتراکتور جی.دی. ویرمانی (هند) کارگاه آموزشی

- نات‌دات (ویتنام) مسائل نمایش عروسکی

خیمه شب بازی «بارگاه سلیم خان»

ایرانی است، و چون حفظ سنت‌ها برای من و گروه مهم بود، روی آن کار کردیم. من از استادانی چون مرحوم احمد خمسه‌ای، استاد احمدی که از شاگردی آن‌ها تجربه کسب کردم و راه آنها را ادامه دادم تا به اینجا.

□ چه پیشنهادهایی برای حفظ سنت خیمه شب بازی دارید؟

□ ابتدا کار کردن به همان شیوه‌های سنتی بدون تغییر باید انجام شود و همان شگردهای استادان این هنر را باید شناخت و به دیگران انتقال داد. بعد توجه آکادمیک به این هنر است. اختصاص ساعاتی از درس به این هنرهای سنتی و کسب تجربه از پیش‌کسوتان آن، تا زمانی که این عزیزان از میان ما نرفته‌اند. چون خیلی از مسایل هست در این هنرها که سینه به سینه است و حفظ آن‌ها مشکل و...

□ طرحی امسال اجرا شد به نام «استاد راهنما» نظر شما در این مورد چیست؟

□ خیلی کار خوب و شایسته‌ای است. غیر از ما که دانشجوی این رشته بودیم. علاقه‌مندان زیادی هستند که کار می‌کنند. حضور این استاد راهنما به کار آن‌ها خیلی می‌تواند کمک کند و کار را بهتر ارائه کند.

کارگردان: شهرزاد مبرهن
بازی‌دهندگان عروسک: مریم اقبالی، شهرزاد مبرهن

مرشد: سیاوش ستاری
نوازنده کمانچه: امیرعلیزاده
سازندگان عروسکها: مریم اقبالی - علی پاکدست - مریم شهیدی
طراحی و ساخت خیمه: سولماز ایزدی

خلاصه نمایش: در بارگاه سلیم خان، جشن بار عام برقرار شده است. شخصیت‌هایی جهت خدمات و آماده‌سازی بارگاه، برای حضور مهمانان می‌آیند:

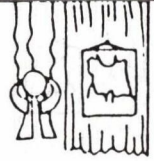
گفتگو با کارگردان

□ لطفاً خودتان را معرفی کنید:

□ شهرزاد مبرهن، فارغ‌التحصیل رشته نمایشی دانشکده هنرهای زیبا (دانشگاه تهران) از سال ۷۲ کار نمایش عروسکی را به طور جدی شروع کردم و تاکنون به عنوان کارگردان، عروسک‌ساز و عروسک‌گردان کار را ادامه داده‌ام.

□ چرا خیمه شب بازی را برای اجرای کار انتخاب کردید؟

□ نمایش خیمه شب بازی یک نمایش سنتی

«کی می تونه با دیو بجنگه؟!»

و

«تیل تیل و این چی بود؟!»

نویسنده و کارگردان: سهیلا احمدی فرد

● «کی می تونه با دیو بجنگه?!»

پراساس یکی از قصه‌های عامیانه
آهنگساز: علی صمدپور

طراح و سازنده عروسکها: مریم اقبالی، جواد
طالبی

طراح صحنه: انوشیروان نورفردی
بازیگران و عروسک‌گردانها: انوشیروان
نورفردی، مریم اقبالی، جواد طالبی، بنفشه
رسایی، شهرزاد میرهن، پروانه حاجی مراد.
کاری از کانون پرورش فکری کودکان و
نوجوانان - مرکز تئاتر عروسکی

خلاصه نمایش: در روزگاران قدیم زن و مردی
زندگی می‌کردند که در آرزوی داشتن یک بچه
بودند. پیرمردی از راه می‌رسد و به آنها می‌گوید
اگر زن یکی از سیبهای او را کامل بخورد
صاحب بچه می‌شوند. خواهر و مادر مرد طمع
کرده و چهار سیب برای زن می‌گیرند. زن سه
سیب را کامل می‌خورد اما چهارمی را نیمه
می‌گذارد و صاحب سه بچه قوی سالم و یک بچه
بسیار ریز قد بند انگشت می‌شود. ...

● «تیل تیل و این چی بود?!»

طراح و سازنده عروسکها: جواد طالبی، پریسا
پورخطیبی

آهنگساز: محمود محقق

بازیگران و عروسک‌گردانها: الهه
زاده محمدی، آزاده انصاری، آویشن بیگایی.
کاری از کارگاه تئاتر عروسکی مرکز امور
نمایشی حوزه هنری

نخودی، ریزه میزه، بند انگشتی و ... مطرح شده است. قصه‌های عامیانه و فولکلوریک هر سرزمین جزو کاملترین نوع ادبیات شفاهی هستند و در برگیرنده تمام عوامل اجتماعی روانی و تأثیر گذارنده بر شنونده است و به همین دلیل کودک حاضر است بارها و بارها آن را بشنود و از تکرار آن نه تنها خسته نمی‌شود بلکه هر بار لذت درونی آن بیشتر می‌شود. این قصه را در سال ۱۳۷۰ به صورت نمایش عروسکی آماده کردیم و بعد از هفت سال همان موضوع را به شکل و صورت دیگر و همچنان وفادار به اصل قصه آماده اجرا نمودم.

□ درباره درونمایه نمایش توضیح دهید؟

□ بند انگشتی موجود بسیار ریز و کوچکی است که همه او را ناتوان و ناقص می‌بینند. برای همین او را به جایی دور می‌فرستند اما او باهوش و ذکاوت و کار و تلاش، خود را به درجه‌ای می‌رساند که می‌تواند با دیو بزرگ و بی‌شاخ و دمی که هیچیک یارای مقابله با او را ندارد، بجنگد. استفاده از تکنیک و اندازه‌های مختلف عروسکها و ماسک، تکنیک خاص دکور و رنگها و موسیقی از جمله ترفندهای نمایشی است که به کار برده‌ام به همراه وجود بازیگرانی به عنوان راوی.

□ دستاوردهای شش دوره برگزاری جشنواره نمایش عروسکی را چگونه ارزیابی می‌کنید.

□ برگزاری شش جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی در صورتی که برنامه‌ریزی درست و مدونی نداشته باشد بازتاب در کیفیت کار نمایشگران عروسکی نخواهد داشت. عدم وجود دبیرخانه ثابت با افرادی متخصص و کارشناس و دارای قدرت اجرایی بزرگترین نقص شش جشنواره بوده است.

خلاصه نمایش: "تیل تیل" شخصیت پرخوری است که هر چه به دستش می‌رسد می‌خورد. او ساعت، دستمال، طناب، شال و خلاصه هر چه دور و برش باشد را می‌بلعد. تا اینکه یک روزی بسته قرص پیدا کرده و بدون توجه به ممانعت سایرین آن را می‌خورد و دچار دل درد شدیدی می‌شود. دکتر برای درمانش می‌آید و ...

"این چی بود؟!": پسر بچه‌ای بعد از خوردن نان خامه‌ای، تخمه، فندق، موز و خیار و ... نه تنها دور بر خود را پراز آشغال می‌کند بلکه صورت و دستانش چسبناک و کثیف می‌شود ولی او حوصله شستشو ندارد و با همان وضعیت می‌خوابد. مگسها حمله می‌کنند و ...

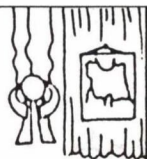
معرفی کارگردان

سهیلا احمدی فرد فارغ‌التحصیل رشته نمایش عروسکی از دانشکده هنرهای زیبا دانشگاه تهران و فارغ‌التحصیل ادبیات نمایش از فرهنگسرای نیوران مرکز آموزش هنر است از سال ۱۳۶۲ به عنوان مربی تئاتر کودک و نوجوان در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استخدام شد و به مدت چهار سال نمایش‌هایی را با کودکان و برای کودکان در سالن کتابخانه‌ها به روی صحنه بود. از آن پس احمدی فرد به عنوان کارگردان تئاتر عروسکی به کار مشغول است و آثار بسیاری را به صحنه آورده است.

گفتگو با کارگردان:

□ چه ویژگیهایی در متن وجود دارد که نظر شما را برای اجرای خود جلب کرد؟

□ "کی می‌تونه با دیو بجنگه؟!": برگرفته از یک قصه قدیمی و عامیانه سرزمین ماست، که در ملل دیگر به اشکال مختلف آن را شنیده‌ایم و قهرمان قصه با عناوین مختلف در فرهنگ ما

«گنجشک اشی مشی»

نویسنده: داوود کیانیان
کارگردان: حسن دادشکر
طراح صحنه: عادل بزدوده
آهنگساز: آندره آرزومانیان
دستیار کارگردان: مرتضی طاهری
بازیگران و بازی‌دهندگان: عقیل گلزار، شویا ابراهیمی، نسیم امیرخسرو، شراره سلیم‌بیات، کینوش ایزدی، مهروش جعفرقلی‌زاده، زهرا مسجدی، سهیلا جوادی، شقایق عشقی، مریم رستمی‌وند، آنا نمکچیان، زهرا شیرزاد.

خلاصه نمایش: اشی مشی تصمیم می‌گیرد تا برود و با آدم‌ها دوست شود. دوستانش مانع می‌شود اما او به زمین می‌آید تا ثابت کند که همه آدم بد نیستند...

حسن دادشکر از کارگردانان قدیمی و با سابقه برنامه‌های تلویزیونی و کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان است که کارهای ارزشمندی را تا به حال روی صحنه برده است. آخرین کار حسن دادشکر کارگردانی نمایش «گنجشک اشی مشی» است

□ درباره جلسات مبارک یونیمما چه نظری دارید؟

□ شروع این جلسات می‌تواند نقطه شروع خوبی برای تشکیل سندیکای نمایش‌گران عروسکی باشد. این جلسات می‌تواند افق‌های تازه‌ایی نسبت به شگردهای جدید نمایش عروسکی باز کند. در مجموع این جلسات

سازنده است به شرطی که ادامه پیدا کند. بر کیفیت آن افزوده شود و افق‌های تازه‌ایی را برای دست‌اندرکاران نمایش عروسکی باز کند که در نهایت منجر به نوعی ارتباط و تبادل فرهنگی با گروه‌های خارجی شود.

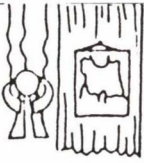
□ عمده‌ترین موانع و مشکلات، در راه گسترش نمایش عروسکی در ایران چیست؟

□ مشکلات همان مشکلات تئاتر است. به نظر من نباید به جشنواره‌ها اکتفاء کنیم. باید در طول سال نمایش عروسکی در سالن‌ها اجرا شود.

□ آینده تئاتر عروسکی را چگونه می‌بینید؟

□ اگر همین روندی که ما حالا شاهد آن هستیم ادامه و گسترش پیدا کند آینده روشنی خواهیم داشت.

فانوس خیال

شعله پاکروان

طراح صحنه و ساخت دکور: راحله جلیلی،
 شروین مظفری، غزاله میرسعیدقاضی، عیسی
 یوسفی پور، حمید عطفی
 طراحی و ساخت عروسکهای سایه‌ای: راحله
 جلیلی، شروین مظفری، غزاله میرسعیدقاضی
 طراحی و عروسکهای دستکشی: عیسی
 یوسفی پور
 ساخت عروسکهای دستکشی: مازیار رنجبر
 گوینده عروسکها: مجتبی کاظمی، امیرکاری،
 هاشم نجفی، علی ابوالخیران، مریم اهرچی و
 عیسی یوسفی پور

داستان نمایش: کودکی متولد می‌شود. او از
 کودکی در پی صلح و آسایش است. بعد از سالها
 به سربازی می‌رود و بعد ازدواج می‌کند. او در
 ازدواج به دنبال آرامش است، اما نشانی از
 آرامش نمی‌یابد. طلاق می‌گیرد تا به آرامش
 برسد اما...

عیسی یوسفی پور متولد ۱۳۴۸ است. از سال
 ۶۵ تاکنون در زمینه نمایش‌های مخصوص
 کودکان فعالیت می‌کند.

نویسنده و کارگردان: عیسی یوسفی پور
 آهنگساز: هاشم نجفی
 نوازندهٔ تار: امید شکیب
 نوازندهٔ تنبک: رضا رضوانزاده
 انتخاب افکتها: جمشید اکبرزاده
 ضبط صدا و میکس: علیرضا نکولعل تک
 مدیر صحنه و دستیار کارگردان: علی
 ابوالخیران

تئاتر عروسکی آبی (ویتنام)

ترجمه: ستاره کدیری

تنها گونه‌ای از هنر جشنواره‌های روستایی تلقی می‌شد.

هر تئاتر عروسکی آبی از دو بخش «اطاق بازی دهندگان» و «صحنه» تشکیل می‌شود. اطاق بازی دهندگان می‌تواند به عنوان بنایی ثابت از یک مجموعه معماری باشد و یا به شکل سیار. نمونه شکل ثابت آن را باید در زیارتگاه **Thay** و در معبد **Dong** مثال زد. بنایی که در مجاورت ساحل در زیارتگاه **Thay** قرار دارد یک نمونه کامل اطاق بازی دهندگان است که به شکل اصلی خود حفظ و نگهداری می‌شود. در این فرم اطاق بازی دهندگان به سه بخش با ابعاد مختلف تقسیم می‌شود:

بخش میانی حدود ۲/۹۰ متر پهنا دارد در حالیکه قسمتهای جانبی باریکترند. کف اطاق میانی حدود ۱ متر زیر آب قرار گرفته و دارای شیب ۸ درجه‌ای است که باعث می‌شود آب دریاچه تا داخل اطاق ادامه داشته باشد. بخشهای جانبی با حدود ۳۰ سانتی‌متر ارتفاع از سطح آب محل نشستن گروه موسیقی، کارگردان و استراحت هنرمندان است. اما در نوع سیار ۷ این اطاق با یک تقسیم‌بندی طولی به دو بخش جلویی و عقبی تقسیم می‌شود. و طول آن حدود

زمانی طولانی است که تماشاگران دنیای نمایش با انواع شیوه‌های نمایش عروسکی آشنا شده‌اند که بسیاری از آنها از آسیا سرچشمه گرفته است مثل نمایش سایه‌ای جاوه. در دهه‌های اخیر گونه جدیدی نیز توسط جهانیان را به خود معطوف داشته و آن نمایش عروسکی آبی ویتنام است.

رودخانه، دریاچه و آبگیرها از آشناترین مکانها و مناظر در بافت طبیعی ویتنام هستند. کشاورزان در خلال جشنواره‌های روستایی که معمولاً در آغاز و پایان یک دوره زراعی بر پا می‌شود در میان انواع سرگرمی‌های بومی و سنتی خود، عموماً یک نمایش عروسکی به سطح آب دریاچه یا آبگیر اجرا می‌کنند.

در شکل سنتی، محل نمایش عروسکی آبی با توجه به هدف و موضوع اصلی نمایش انتخاب می‌گردید. بیشتر تئاترهای عروسکی آبی برای استفاده موقت و نمایشهای سیار ساخته می‌شوند و در جایی قرار می‌گرفتند که هم برای تماشاگر راحت و قابل دسترس باشد و هم در مجاورت دیگر برنامه‌ها و سرگرمی‌های جشنواره واقع شود. چرا که نمایش عروسکی آبی قبل از آنکه به فرمی تئاتری (چنانکه امروز هست) در بیاید،

۶ متر است.

در این شیوه خاص اجرایی کنترل و بازی عروسکها از پشت پرده صورت می‌گیرد. و برخلاف شیوه‌های متداول که کنترل عروسکها از بالا (در نوع نخ) و یا از زیر (مانند عروسکهای دستکشی و میله‌ای) صورت می‌گیرد، عروسکها در جلوی بازی‌دهندگان و از طریق میله‌هایی که در زیر آب قرار می‌گیرند کنترل می‌شوند.

صحنه در نمایش عروسکی آبی، سطح آب جلوی اطاق بازی‌دهندگان است که دائماً تحت تأثیر نسیم و یا حرکت عروسکها موج و در حرکت است.

عروسکها باید از چوبی سبک نرم و با دوام تراشیده شوند. نمایش عروسکی آبی به عنوان یک سرگرمی روستایی نیاز به مواد خام ارزان قیمت و قابل دسترس دارد. هر عروسک بین ۳۰ تا ۱۰۰ سانتی‌متر قد و بین ۱ تا ۵ کیلوگرم وزن دارد که از چوب درخت انجیر ساخته می‌شوند. هر عروسک از دو بخش بدنه و پایه تشکیل می‌شود:

تنه و پاها معمولاً یک تکه ساخته می‌شوند و بخش‌های دیگر با مفاصل حرکتی به بدنه متصل می‌شوند. پایه عروسک در زیر آب قرار می‌گیرد و به یک مکانیسم کنترل متصل است که مانند چوب پنبه‌ای تعادل عروسک را در یک حالت عددی حفظ می‌کند. عروسکها با استفاده از صمغ درخت عایق می‌شوند تا در برابر آب مقاومت بیشتری بیابند. و به سوی آن لایه‌های مختلف زنگ ظاهر عروسک را می‌آریند.

مکانیسم کنترل و حرکت عروسک را می‌توان به گروه‌های زیر تقسیم کرد:

۱- مکانیسم میله‌ای ساده:

از طریق میله‌ای چوبی، حرکت از داستان بازی‌دهنده به عروسکی که به سوی صحنه قرار گرفته منتقل می‌شود. بر یک سر میله عروسک

نصب شده سر دیگر در دست بازی‌دهنده قرار دارد.

۲- شیوه میله‌ای مرکب:

در این شیوه پایه عروسک با یک بخش اضافی به مکانیزم نخ نیز مجهز است بنابر این عروسک‌گردان در یک زمان هم میله و هم نخ را کنترل می‌کند تا مفاصل حرکتی نیز به حرکت درآیند.

۳- مکانیسم ریسمانی:

در این شکل، عروسکهایی که به سوی صفحه‌ایی قرار داده شده‌اند از طریق ریسمانی که در زیر آب از میان تیرکهای چوبی گذارنده شده در مسیری مشخص حرکت داده می‌شوند. این سیستم معمولاً برای صحنه‌هایی با تعداد نقش‌های زیاد استفاده می‌شود.

- شخصیت اصلی در نمایش عروسکی آبی تئو است (Teu) که بدلیل نقشی که به عنوان گرداننده مراسم دارد از دیگر شخصیت‌های نمایش عروسکی آبی متمایز میشود. تئو برخلاف نقش‌های مشابه خود در نمایش‌های سنتی دیگر که دارای شخصیتی کمیک هستند، ظاهر یک کشاورز جوان موقر و نیرومند را دارد نه یک شخصیت لاابالی و تنبل. او قادر است بر تمام اجرا تسلط داشته باشد و نمایش را پیش ببرد. شروع مراسم جشن، معرفی برنامه، مرور وقایع جاری روستا و... از وظایفی است که به عهده تئو گذاشته شده او آزاد است که هر کس و هر چیز را مسخره کند. در خیلی از موارد تئو در قالب یک آدم ناصح فرو می‌رود. حضور مکرر او این امکان را برایش فراهم می‌سازد تا به عنوان یک راوی رابطه بین تماشاگر و شخصیت‌های عروسکی روی صحنه را برقرار، و تحسین و تشویق تماشاگر را جلب کند.

تئو با خوشبینی، هوش و قدرت به عنوان یک چهره منحصر به فرد نمایش سنتی آبی حضور می‌یابد.

مرکز فرهنگی بین‌المللی عروسکی PIF (زاگرب)

ترجمه: مهران مرادی

بین‌المللی (PIF) به دست نخواهید آورد. بنابراین این در اینجا به جزئیاتی چند می‌پردازیم. بودجه PIF، از محل بودجه شهر زاگرب تامین می‌شود. تمامی ما افراد پرشوری هستیم که بکلی مقاصد و علائق خود را در راه برنامه‌های فرهنگی آموزشی گذاشته‌ایم تا نیاز فرهنگی جامعه امروزی را بر طرف سازیم. واحد کوچک ما متشکل از ۸ نفر است. ما ساختمان سالن فرهنگی اجتماعی Travno را که معبد کوچکی برای فرهنگ چندرسانه‌ای و خانه دائم PIF خواهد بود، برپا داشته‌ایم.

سخنی چند در آغاز:

به ندرت اتفاق می‌افتد که یک حادثه باعث تأسیس و برپایی یک مؤسسه شود. ولی در مورد PIF این مطلب دقیقاً اتفاق افتاد.

جشنواره بین‌المللی عروسکی (PIF) توسط گروهی کوچک از دانشجویان در سال ۱۹۶۸ میلادی بنا گذاشته شد و بعدها در سال ۱۹۷۲، مرکز بین‌المللی فرهنگی جهت برآوردن نیازهای PIF تأسیس شد.

هم اکنون جشنواره بین‌المللی و نیز مرکز بین‌المللی فرهنگی، سالگردهای خود را در پیش رو دارند. سی‌امین سالگرد PIF و بیست و پنجمین سالگرد جشنواره مطلبی که عجیب ولی واقعی است این است که: بانی تشکیل این خانواده، عضو کوچکتر آن است. ما همیشه به پیش کسوتان خود احترام می‌گذاریم حتی اگر فرزندان باشد.

بر این اساس ما به عنوان اعضای یک خانواده تصمیم گرفته‌ایم که این فرزند پیش کسوت را در این رساله معرفی نمائیم که خود معرف خاطرات به یادمانده در مورد تئاترهای عروسکی بسیاری از اکثر گوشه‌های دنیا است. این تئاتر با قدمت چندین هزار ساله خود و به ویژه تئاتر عروسکی کهن، از طرق گویش‌های خود، کشور خود را به ما شناسانده‌اند.

شما در هیچ جای دیگر جز این، رساله اطلاعاتی در مورد خانواده مرکز فرهنگی

موزه عروسکی تئاتر سرگئی ابراتسوف

جهان، مطالب تاریخی درباره نمایش‌های عروسکی ابراتسوف و وسایل شخصی او که در کل بیش از ۱۳۵ قطعه هستند نام برد. از جمله موارد نایاب و با ارزش موجود در موزه عبارتند از:

انواع عروسک‌های ماریونت (نخی) عهد باستانی:

- عروسک‌های مراسم بودائی مغول به نام: "Tazie" و "Tsam"

نمایش حزن‌آلود مصائب اولیاء شیعه

- عروسک‌های باستانی هند، چین و ترکیه، یونان و نمایش‌های سایه مربوط به اندونزی شامل مجسمه‌ها تمام چرم وایانگ پوروو "Vayang - purovo"

- مجسمه‌های محرابی ایتالیا مربوط به قرون ۱۴ الی ۱۹

- ورتپ Vertep روسی و شوپکای Shopka لهستانی

- عروسک‌های نمایشی‌های سنتی سلحشوری اروپا و تئاتر "Toon" مربوط به شهر بروکسل

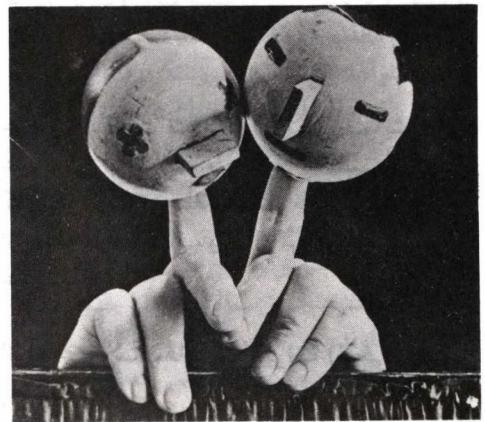
موزه عروسکی تئاتر "سرگئی ابراتسوف" (Seguei Obratsov و یا S.O.) در سال ۱۹۳۷ تأسیس شد. جمع‌آوری‌کننده و اولین مدیر این موزه بازیگر و کارگردان صحنه فدوتوف (Fedotev) بود. که با سعی و تلاش فراوان به جمع‌آوری عروسک همت‌گمارد.

موزه عروسکی ابراتسوف در روسیه بزرگترین و منحصر به فردترین مجموعه عروسکی جهان محسوب می‌شود که در آن عروسک‌هایی از دوران باستان تا به امروز جمع‌آوری شده است. این موزه علاوه بر عروسک شامل اسناد و کتاب‌های با ارزش همراه با دستخط و امضاء صدها هنرمند و دانشمند برجسته، متونی در موضوعات مختلف و نسخه‌هایی از مدارک منحصر به فرد و غیره است. از جمله می‌توان به ۳۵۰۰ عروسک متعلق به ۶۰ کشور جهان نمایش‌های عروسکی، تعداد ۸۰۰۰ پوستر، پلاکارد، تابلو نمایش، (صفحه اعلان نمایش) طراحی‌های صحنه‌ای و لباس، نسخ دست‌نویس، عکس، فیلم، اسلاید و مطالبی درباره تاریخ هنر نمایش عروسکی روسیه و

- نمایشگاهی از عروسک‌های شخصیت
عروسکی معروف روس "ایوان زایتسف" Ivan
Zaitsev همراه با پانچ و سیرک
- عروسک‌ها و تزئینات صحنه تئاتر معروف V.
P.Pavlinov و Efimovs و Favoriski
- عروسک‌های متعلق به عصر نقره روسیه
- عروسک‌های E. Dommeni و اولین
عروسک روسی
تئاترها:

- نمایش‌های Spable و Gurvinek مربوط به
شخصیت عروسکی معروف کشور "چک" به نام
J.skupa

- عروسک‌های دهه‌های ۲۰ الی ۵۰ از
برنامه‌های انفرادی "سرگئی ابراتسوف"
- عروسک‌های نمایش‌های آماتور در طول
جنگ‌های داخلی و جنگ دوم جهانی دوم
- عروسک‌های ساخته B.Tuzlovk و دیگر
هنرمندان جهت اجرای نمایش‌های عروسکی
آکادمیک ایالتی

در این موزه فیلمهای با ارزشی از اجراهای
تئاتر سرگئی ابراتسوف در دهه ۱۹۳۰ وجود
دارد. از جمله این فیلمها می‌توان از: «در جاده
معود "At the Pike's behset"، «گره‌ای با
پوتین‌های» بلند "Acat wearing top bods»،
برنامه‌های مستند به نام: «سمینار نووسی
بی‌رسک (Novosibirsk Seminar)» که به ویژه
به تیم‌های هنرمندان آماتور جهت اجرای
طرحهای با موضوع نظامی تقدیم گردیده، فیلمی
مربوط به سال ۱۹۴۳ در مورد اجرای شاه آهو
"The king deer"، برنامه‌های مستند ساخته
نشده توسط سرگئی ابراتسوف و نیز برنامه‌هایی
که درباره وی ساخته شده‌اند اشاره کرد.
مدارک تصویری موجود منعکس کننده
دیدارهای تاریخی با «کنستانتین
استانیسلاوسکی» «چرکوفسکی»، «مارشاک»،
«گردون کِرگ»، «ملکه الیزابت بلژیک»، «

داشت بخشی از موزه عروسکی را تشکیل می‌دهد. در این موزه از نقاشی‌های ابراتسوف، تیشلر، گنچاروف و دیگر هنرمندان و نیز مبلمان‌های قیمتی اوایل قرن نوزدهم که از چوب درخت غوشه ساخته شده است، مجموعه‌های منحصر به فردی از ماهی‌های آکواریومی و هدایای متعدد دیگر کشورها نگهداری می‌شود.

در ماه می سال ۱۹۹۶ بخش یادگارهای «سرگئی ابراتسوف» که خود شعبه‌ای از موزه است شروع به کار کرد. در اینجا وسایل شخصی «سرگئی ابراتسوف» و مجموعه منحصر به فردی از آثار هنری قرون ۱۷ تا ۲۰ که در کتاب وی با نام «گنجینه کنجکاوای‌های من»، کتابهایی با امضاء Mikhoels, Cragg، Nemirovich - Danchenko از آن یاد شده است.

استانیسلاوسکی Stanislavski و صدها شخصیت برجسته فرهنگی دیگر، نقاشی‌هایی از نقاشان بزرگ، تئاترهای خودکار مکانیکی منحصر به فرد قرون هجده و نوزده و دیگر اشیاء نادری که تشکیل یک میراث ایالتی آکادمیک واقعی فرهنگی ملی را می‌دهند وجود دارند.

موزه ایالتی آکادمیک نمایش عروسکی در طی سه سال اخیر با برگزاری نمایشگاههای موفقیت‌آمیزی در اتریش، بلغارستان، آلمان، لهستان و جمهوری کره به شهرتی که شایسته آن بود در سطح جهان دست یافت. به علاوه درخواستهایی نیز جهت برگزاری نمایشگاههایی مشابه در انگلیس، اسپانیا، فرانسه و پاکستان و چند کشور دیگر ارائه گردیده. در همین زمینه مکاتبات فراوانی نیز صورت گرفته است در مجموع آثار و وسایل مرتبط با تاریخ نمایش عروسکی از زمانهای باستان تا به حال بزرگترین دلیل ما برای ارج نهادن به این مجموعه‌های هنری است.

جواهر لعل نهرو»، «ایو مونتنان»، «جرارد فیلیپ» و دیگر شخصیت‌های برجسته است. موزه از کمک‌های شخصی این افراد برخوردار گردیده است:

- سرگئی ابراتسوف (نامه‌ها، پیش‌نویس کتابها، مقالات، مکاتبات، موارد تصویری)

- آی بارکاش، تاریخ‌نویس، مترجم و متخصص در مطالعات هنر تئاتر (آثار تاریخی هنر نمایش عروسکی روسیه در اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم، آثاری در مورد هنر نمایش عروسکی آلمان و چک مربوط به قرن بیستم)

- کمک‌های مالی شخصیت‌های برجسته هنر نمایش عروسکی بین دهه‌های ۲۰ و ۴۰ نمایشگاه دائمی روش‌شناسانه موزه ایالتی آکادمیک نمایش عروسکی به طور یکسره دایر بوده و به فعالیت‌های سیاحتی و علمی و در عرصه نمایش‌های عروسکی می‌پردازد. هر ساله مرکزی جهت سخنرانی‌های عمومی برای بچه‌ها و بزرگترها دایر می‌شود. و واحدهایی نیز در برنامه مدارس گنجانده می‌شود.

نمایشگاههایی از طرف موزه در روسیه و دز خارج از کشور در موضوعات گوناگون برگزار می‌شود. در طی یک دوره یکساله بیش از دویست و پنجاه هزار نفر از موزه دیدن کرده‌اند که بیش از هفتاد درصد آنها را بچه‌ها تشکیل داده‌اند.

موزه عروسکی مربوط به نمایش عروسکی آکادمیک مرکزی دارای بزرگترین مجموعه کتابهای مربوط به هنر نمایش عروسکی دنیا به ۴۳ زبان مختلف است (حدوداً ده هزار جلد).

بیشتر این کتابها را نویسندگانشان به موزه تقدیم کرده‌اند. این مجموعه ارزشمند و آثار هنر نمایش عروسکی در کنار هم کتابخانه موزه را تشکیل می‌دهند. یادگارهایی از «سرگئی ابراتسوف» همانطور که در زمان حیات این کارگردان و بازیگر و نویسنده بزرگ وجود

عروسک‌ها و گفتگوی تمدن‌ها

از رونی آلبرخت (Ronny Aelbrecht) عروسک‌گردان و کارگردان هنری تئاتر عروسکی پروانه‌ها

امکاناتی که دارند دنیایی سحرآمیز خلق می‌کنند و به این ترتیب وارد دنیای کودکان و بزرگ سالان می‌شوند، در فضایی که شروع ارتباط آسان است؛ زیرا فکر تماشاگر درباره این دنیای سحرآمیز «آزاد» است.

اما آیا این ارتباط حتی وقتی که تمدن‌های مختلف دور هم جمع می‌شوند، همیشه مؤثر واقع می‌شوند. این که تمدن‌ها با تمامی جنبه‌های اشان در تمامی جهان کاملاً متفاوت هستند واقعیتی شناخته شده و عادی است.

و به همین علت من اطمینان دارم که ارتباط برقرار می‌شود. زیرا هر انسانی دنیای تخیلی سحرآمیز خودش را دارد. در این دنیای ویژه او واقعیت زندگی خودش را منعکس می‌کند. و تئاتر عروسکی همیشه به واقعیت رجوع می‌کند زیرا عروسک‌گردان به مانند تماشاگر عمل می‌کند و بالاتر از این او همیشه جنبه‌های انسانی به اشیاء و با عروسک‌هایش می‌دهد.

جوهره گفتگوی بین تمدن‌ها در واقعیت انسان و احساساتش نهفته است در این صورت مافوق تفاوت‌هایی که ما از تمدن‌های متفاوتمان پذیرفته‌ایم، عمل می‌کند.

*****

وقتی می‌خواهیم درباره گفتگوی تمدن‌ها صحبت کنیم باید از معنایی که این دو واژه، گفتگو و تمدن، برای ما دارند مطمئن شویم.

گفتگو، صحبت بین دو «شخص» است. در این صورت عروسک‌گردان و تماشاگرانش برای ما این دو «شخص» خواهند بود.

تمدن عبارت است از سطح پیشرفت اجتماعی، روحی و اخلاقی مردم و از این نقطه نظر گفتگوی میان تمدن‌ها یعنی این که عروسک‌گردان به وسیله عروسک‌هایش عقیده خود را درباره مسایل اجتماعی، روحی و اخلاقی خاص به تماشاگرانش عرضه می‌دارد.

این نوع هنرمند نمایش عروسکی می‌خواهد به وسیله عروسک‌هایش با اجتماع ارتباط برقرار کند. او می‌خواهد در گوش اجتماع‌اش نجوا کند، می‌خواهد با قلب‌های مردمش تماس برقرار کند. و برای این کار از طریق ارتباط دیداری سود می‌جوید.

با این که گفتار از این نظر که مردم همه چیز نمایش را بفهمند کاربرد دارد، اما در هنر عروسکی مدرن، دیگر اساسی‌ترین قسمت «ارتباط» را گفتار تشکیل نمی‌دهد. همه می‌دانند عروسک‌ها از طریق حرکات و

گفتگو با «روبن بابائیان»

کارگردان گروه دولتی هومانست تومانیان

صمد چینی فروشان

می‌کنند و البته این شیوه تقریباً از دیگر شیوه‌های نمایش عروسکی ساده‌تر است و در آن عروسکها به راحتی روی صحنه حرکت می‌کنند. در این نوع، عروسک به طور تمام قد روی صحنه خودنمایی می‌کند. امسال اولین بار است که با این شیوه نمایش اجرا می‌کنیم. این شیوه به عروسکها امکان می‌دهد تا با تمام هویت و هستی وجود خود در صحنه حضور پیدا کنند.

□ وضعیت تئاتر در کشور ارمنستان چگونه است؟

□ من مبنای صحبتیم را فروپاشی اتحاد شوروی که ما جزئی از آن بودیم قرار می‌دهم. قبل از فروپاشی ما از نظر امکانات مالی هیچ‌گونه کم و کسری نداشتیم ولی مشکلات عمده‌تری سنگ راه ما شده بود. مشکلاتی مثل تصویب متون و دستورهای دیکته شده و حتی هنگام اجراء نیز با مشکل روبرو بودیم. ولی در حال حاضر هر چند ممکن است مشکل مالی ما بیشتر شده باشد ولی آزادی کار داریم و می‌توانیم کارمان را در ابعاد ملی و جهانی مطرح کنیم. البته جا دارد بگویم تئاتر به خصوص تئاتر عروسکی در ارمنستان مخاطب فراوان دارد مثلاً ما هر ساله چیزی حدود ۶۷ اجرای تئاتر عروسکی داریم.

□ آقای دریک مارتیفوسیان شما در رشته زبان و ادبیات ارمنی تحصیل کرده‌اید و تا به حال

گروه تومانیان پنجمین گروه شرکت کننده است که دوروز پیش از آغاز جشنواره به تهران و محل اقامت میهمانان وارد می‌شود. یاد و خاطره «خروس شکست‌ناپذیر» - نوشته امانت تومانیان که در ۱۹۹۴ در جشنواره عروسکی تهران اجرا شد، در خاطر تمام هنر دوستان و هنرمندان تئاتر عروسکی.

گروه نمایش «هومانست تومانیان» در ۱۹۳۵ در ارمنستان متولد شده و تا به حال ۶۴ سال از عمرش می‌گذرد. به گفته «روبن بابائیان» کارگردان گروه - هر ساله چیزی حدود ۶۷ تئاتر توسط گروه تومانیان به صحنه می‌رود. این گروه تا به حال در چندین جشنواره بین‌المللی عروسکی شرکت کرده‌اند. به عنوان مثال:

۱- در سال ۱۹۷۶ در کنگره بزرگ یونینا در مسکو

۲- در سال ۱۹۷۹ در تاشکند

۳- در جشنواره تئاتر عروسکی در سال ۱۹۸۱ در کشور مجارستان و در کشورهای عربی مثل یمن و...

مطلبی را که در ذیل می‌خوانید گفتگویی است که با «روبن بابائیان» کارگردان «دریک مارتیفوسیان» بازیگر این گروه.

□ آقای «روبن بابائیان»، لطفاً کمی راجع به سبک و شیوه نمایش‌تان توضیح بدهید:

□ شیوه این نمایش از دهه هشتاد متداول شده و از آن تاریخ امروز معمولاً به این شیوه کار

مقالاتی بسیاری را درباره تئاتر عروسکی تألیف کرده‌اید... لطفاً بگویید تئاتر عروسکی می‌تواند به گفتگوی بین تمدنها یاری برساند؟

□ حتماً این طور است. به نظر من نقش عمده فستیوالها و گردهمایی‌ها همین است که ما با کارهای کشورهای دیگر آشنا شویم و با آنها رابطه برقرار کنیم. به عنوان مثال ما از کشور ارمنستان می‌آییم متنی بلغاری را به صحنه می‌بریم. به نظر من این خیلی جالب است، این طور نیست؟

□ آقای بابائیان گروه شما معمولاً از چه نوع داستانهای استفاده می‌کند؟ آیا بیشتر به متون کلاسیک می‌پردازند؟

خیر. اولاً داستان نمایشی را که برای جشنواره آورده‌ایم، به هیچ وجه جزو متون کلاسیک

ارمنی محسوب نمی‌شود. به علاوه اصل داستان بلغاری است. ما از انواع داستان‌های کلاسیک و نو بهره می‌گیریم و هیچ‌گونه اصراری در این زمینه نداریم.

□ کدام گروههای سنی مخاطبین شما هستند؟ نحوه استقبال مردم از نمایش‌های عروسکی چگونه است؟

□ تمام گروهها. چندی پیش یکی از آثار شکسپیر به نام "کمدی اشتباهات" را روی صحنه بردیم. مخاطبین آن بزرگسالان بودند اما نمایشی که برای جشنواره آورده‌ایم مخاطبین خردسال دارد. ما برای همه سنین و گروههای سنی کار می‌کنیم در ارمنستان از نمایش‌های عروسکی استقبال زیاد می‌شود و یکی از محبوب‌ترین انواع نمایش‌ها از نظر عموم مردم است.

War it revived again mostly for children...

The Spectacular Water Puppet Theatre - Vietnam

In the recent decades, the Water Puppet Theatre of Vietnam has become the focus of international attention. This puppet theatre is generally performed by the farmers during the regional festivals in Vietnam. Each water puppet theatre consists of the puppeteers chamber and the stage. The puppets are controlled with rods which are put under water. In water puppet theatre, the stage is in front of the puppeteers chamber and it is wavy due to the breeze as well as the movement of the puppets.

The little sparrow, Ashi Mashi

Hasan Dadshekar, the director, is an experienced director who has directed a lot of valuable works for Iran's National T.V. and "The Institute for the Intellectual Development of Children and young Adults".

Ashi Mashi decides to go to the Earth and find friends among human beings. His friend warns him against doing so, but he comes to prove that not all human beings are bad.

The Court of Salim Khan, A Booth Puppet Show

Shahzad Mobarhan, the director, has a B.A in Dramatic Arts and has been in the field since 1993. She has chosen the Iranian traditional booth puppet show as her main mode of representation.

There is a formal feast in the court

of Salim Khan. Characters, like the Sweeper, the Bugler, the Wrestler, are present to prepare the court for the guests...

"Til Til" and "What was it?"

Written and directed by: Soheila Ahmadifard puppet designer and constructor: J. Talebi, P. Pourkhatibi composer: Mahmoud mohaghegh Players and puppeteers: E. Zadehmohammadi, A. Ansari, A.Bikaie

Til Til is used to gorging whatever is within his reach. He eats watches, handkerchiefs, ropes, shawls and whatever is around him. once he finds some pills and eats them regardless of others warnings ...

Who can Fight the ghoul?

Written and directed by: Soheila Ahmadi - Fard

Once upon a time, there were a husband and wife who had no children. One day an old man came along and told them if the wife took one of his apples she could have children. The wife acted according to his advice and...

The Lantern of Imagination

Ilysa Yoosefpour, the author and the director, has worked in the field since 1986. A boy is born with a heart full of hope and love desiring peace and calm. Years later, he is drafted as a soldier and then marries in hope of love and peace. But even marriage does not offer him the peace he has always desired. Thus he divorces to achieve a personal peace, but ...

مترجمین: سهیل خداپرستی - فرح یگانه

English Translators: Soheil Khodaparsti
and Farah Yeganeh

The Last Six International Puppetry Festival - Tehran The Third

Tehran Third International Puppetry Festival, including performances and a seminar, was held on September 12th, 1991. This festival, like the first two ones, was intended to develop puppetry.

Keshavarzi Talks about the Festival

Ardeshir Keshavarzi, the honorary advisor of the Festival, has been in the field since 1972. Before the Revolution, he taught puppet theatre in different institutions, directed some experimental works and conducted The First International Festival of puppet theatre in Iran. Keshavarzi complains that though he might be said to be "The Father of Puppet Theatre in Iran", he has never had the proper opportunity to present his work on the stage. He believes that though it is necessary to provide amateurs with the opportunity to express themselves, it could have been fruitful to let some professional works be presented in the Festival, and be compared with the professional works from other countries.

Puppet International Festival (PIF) Zagreb.

Puppet International Festival was established by a small group of students in 1968. Afterwards, International Cultural Centre was founded in 1972 to meet the requirements of PIF. This

group consists of eight enthusiastic people who have devoted themselves to cultural and educational projects.

The Puppet Museum of Serguei Obrazts

It was established in Russia in 1937, and is considered the largest puppet collection which is unique. Today the Museum includes not only puppets but also valuable hand-written books and autographs of hundreds of artists. The Museum also owns fantastic films of Obraztsov's productions. Pictures in the Museum include his visitations with Constantin Stanislavsky, Gordon Craig, Javaher La'al Nehrow, and Gerard Philip. The Museum owns the largest collection of books concerning the world's puppet art in 43 languages.

Puppets and the dialog between different Civilizations Puppet Manipulator and Art Director of Butterflies Puppet Theatre

Since dialog is two-sided; in the world of puppets, the puppet manipulator is one side and the audience is the other one.

Thus, in a puppet production what the manipulator does is expressing his own views regarding the moral, spiritual, and social problems of his audience. Puppet entered Italy from Turkey and then spread all over Europe. In the Middle Ages, the performances were mainly for adults. Later the art of puppetry lost its popularity. Only after the second World

برنامه امروز جشنواره

تالار وحدت - «شانکسی» - چین - ۲۰:۰۰ - سالن انتظار: قصه‌های عمه گلپار
 سالن اصلی تئاتر شهر - «کشتی نوح» - مجارستان - ۲۰:۰۰ سالن انتظار: ساز سحرآمیز
 سالن چهار سو - «هانس خوش شانس» سوئیس ساعت: ۱۸
 سالن شماره ۲ - «تیک تاک» ایران ساعت: ۲۰:۱۵
 سالن قشقای - «ان گروک» - اسپانیا - ۱۷:۳۰
 سالن فارابی - «پلیکا و جادگر» - روسیه سفید - ۱۷:۳۰
 تالار هنر - «دلفین طلایی» - بلغارستان - ۱۸:۳۰
 تالار سنگلج - «خیمه شب بازی» - ایران - ۲۰ و ۱۸
 تالار اندیشه - «منم آرش» - ایران - ۱۸:۳۰
 موزه سعدآباد - «اکویکویکو» - گرجستان - ۱۸:۳۰
 فرهنگسرای ابن سینا - «ثری تومبا» - یونان - ۱۸:۳۰
 فرهنگسرای نیاوران - «حسنی و دیوسیه» - ایران - ۱۸:۳۰
 تالار شهید آوینی - «گومارامامبهارا هند» - ۱۸:۳۰
 تالار مبارک - «خیمه شب بازی» - ایران ۱۸:۰۰
 مجتمع گلستان - «لوطی و عنتری» ایران ساعت: ۱۸:۳۰
 فرهنگسرای خاوران - «پرواز ایران» - ۲۰:۰۰
 فرهنگسرای سرو - «یازی» - ایران - ۱۸:۳۰
 فرهنگسرای اشراق - «افسانه» - ایران - ۲۰ و ۱۸:۳۰
 فرهنگسرای شفق - «بدنبال یخت» - ایران - ۱۸:۳۰
 شهرستانها - «عروس باران» - ایران، گنبدکاووس
 خانه فرهنگ نور - «مزرعه خورشید» - ایران - ۱۸:۳۰
 خانه فرهنگ فدک - «روبووت و پروانه» - ایران - ۱۸:۰۰
 آمفی تئاتر مرکز تهران شناسی - «نقاش بزرگ» - ایران - ۱۸:۳۰
 مرکز تئاتر عروسکی سالن گلستان - «بوی یاس» - ایران - ۲۰:۰۰
 مرکز تئاتر عروسکی تئاتر بوستان - «نیرنگ» - ایران - ۱۸:۰۰
 خانه فرهنگ مهرآباد جنوبی - «خیمه شب بازی» - (احمدی) ایران - ۱۸:۳۰
 خانه فرهنگ گلها - «شیر و موش» - ایران - ۱۸:۳۰
 مرکز علوم و فنون کوی ۱۱۳ آبان - «کیمیاگر» - ایران - ۱۸:۳۰
 تالار و کتابخانه شهر سالم شماره ۱ - «پرپرک» - ایران - ۱۸:۰۰
 کارگاه دکور تالار وحدت - «عروسکی آبی» - ویتنام - ۲۰:۳۰
 خانه فرهنگ خواجهی کرمانی - «گرگ فروشنده» - ایران - ۴ و ۵ بعد از ظهر

سمینار گفتگوی تمدنها و نمایش عروسکی

سخنرانی و پرسش و پاسخ آقای گلدفسکی - ۱۰ تا ۱۱ ابراتسوف و نقش او در نمایش عروسکی جهان
 سخنرانی و پرسش و پاسخ پروفیسور تیلاکاستری - ۱۱ تا ۱۲ - نمایش عروسکها در قاره آسیا، ریشه‌ها و پیوندها
 سخنرانی و پرسش و پاسخ آقای گامواری - نمایش عروسکی در سریلانکا - نمایش قطعات کوتاه عروسکهای نخی سریلانکا

تئاتر خیابانی

پارک دانشجو ضلع شمالی - «همراه» - ایران - ۴ و ۵ بعد از ظهر
 پارک دانشجو ضلع غربی - «مجارستان» - ۵/۳۰ بعد از ظهر
 پارک شهر - «حریم خلوت راز» - ایران - ۴ و ۵ بعد از ظهر
 پارک لاله بازار گل - «پنج قصه» - ایران - ۴ و ۵ بعد از ظهر
 پارک ملت - «زندگی» - ایران - ۴ و ۵ بعد از ظهر
 پارک ساعی - «دلیم می خوادفیل بناشم» - ایران - ۴ و ۵ بعد از ظهر
 پارک راه آهن - «من دیگه به مدرسه می رم» - ایران - ۴ و ۵ بعد از ظهر
 پارک خیام - «سیگار» - ایران ۴ و ۵ بعد از ظهر
 تالار وحدت سالن نمایشگاه - مروری بر نیم قرن هنر سرگنی ابراتسوف
 - ۱۰ الی ۱۲ - ۱۲ الی ۱۸ بعد از ظهر

